

2. ΣΥΜΒΟΛΑ, ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΑΜΦΙΑ

Εἰκόνες καὶ Σύμβολα

Στὴν ἀρχὴ τοῦ χριστιανισμοῦ δὲ συναντοῦμε ζωγραφικὴ. Ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὸν Ἰουδαϊσμό, ποὺ ἀπὸ φόβο πρὸς τὸν κίνδυνο τῆς εἰδωλολατρείας ἀπαγόρευσε τὶς εἰκόνες (δεύτερη ἐντολὴ τοῦ δεκαλόγου), ὁ χριστιανισμὸς ἀπέφυγε στὴν ἀρχὴ νὰ ἐκφραστῇ ζωγραφικά. Μὰ σιγὰ σιγὰ οἱ φόβοι παραμερίστηκαν καὶ οἱ χριστιανοὶ ἐκδηλώσανε τὰ θρησκευτικὰ τους συναισθήματα μὲ τὴ ζωγραφικὴ καὶ τὴν τέχνη γενικότερα. Ἄλλωστε ἡ τέχνη στάθηκε σ' ὅλες τὶς ἐποχὲς μιὰ ἱερὴ ἔκφραση τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς.

Στὴν ἀρχὴ οἱ χριστιανοὶ ἐκφράσανε τὸν ψυχικὸ τους κόσμον μὲ παραστάσεις συμβολικῆς. Μερικὲς ἀπὸ αὐτὲς εἶναι: Ὁ σ τ α υ ρ ό ς, τὸ πιὸ ἱερὸ σύμβολο τοῦ χριστιανισμοῦ, τὸ σημάδι τῆς θυσίας καὶ τῆς ἀγάπης.

Τὰ γράμματα Α καὶ Ω. Ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Συμβολίζουν τὸ Χριστό, ποὺ εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου.

Τὸ μονόγραμμα Χ ἢ Χρ, ποὺ σημαίνει Χριστός.

Τὸ σχῆμα ἑνὸς ψαριοῦ ἢ ἡ λέξη ΙΧΘΥΣ, ποὺ μὲ τὰ γράμματα τῆς σχηματίζεται μιὰ συμβολικὴ ἀκροστοιχίδα μὲ τὸ περιεχόμενο τῆς χριστιανικῆς πίστεως :

Ἰησοῦς
Χριστὸς
Θεοῦ
Υἱὸς
Σωτὴρ

*Αλλά σύμβολα είναι :

Ἡ λύρα. Συμβολίζει τὸ ρόλο τοῦ χριστιανισμοῦ στὴν ἐξημέρωση τῶν ἀνθρώπων. (Ὁ Ὀρφέας, λέει ἡ παράδοση, ὅταν ἔπαιζε τὴ λύρα του, ἡμέρωνε τὰ θηρία).

Ἡ ἄγκυρα, ποὺ συμβολίζει τὴν ἐλπίδα.

Ἡ ναῦς, τὸ καράβι, ποὺ συμβολίζει τὴν Ἐκκλησία.

Τὸ περιστέρι, ποὺ συμβολίζει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα.

Ἐνα στεφάνι, ποὺ συμβολίζει τὴν νίκη. Τὴ νίκη συμβολίζει καὶ τὸ κλαδὶ τῆς φοινικιάς, ἐνῶ τὸ κλαδὶ τῆς ἐλιάς συμβολίζει τὴν εἰρήνη.

Ὁ ἀμνὸς συμβολίζει τὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἄμπελος συμβολίζει τὴν Ἐκκλησία.

Ἡ λυχνία συμβολίζει τὸ αἰώνιο φῶς τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ παράσταση τοῦ «Καλοῦ Ποιμένου» συμβολίζει τὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ γιὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους.

Τὰ παγῶνια, ποὺ πίνουν νερό, συμβολίζουν τὴ Θεία Κοινωνία.

Σιγὰ σιγὰ, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ σύμβολα, ὁ χριστιανισμὸς ἀνάπτυξε τὴ ζωγραφικὴ, παίρνοντας θέματα ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ ἀπὸ τὶς βιογραφίες τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι δημιουργήθηκε μιὰ θαυμάσια καλλιτεχνικὴ κληρονομιά ἀπὸ εἰκόνες (φορητές, πάνω σὲ ξύλο) καὶ τοιχογραφίες καὶ εἰκονογραφήσεις πάνω σὲ κείμενα. Ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχει στὴν ἱστορία της τὴν ἑξοχὴ παράδοση τῆς βυζαντινῆς ζωγραφικῆς, ποὺ σήμερα τὴ θαυμάζει ὅλος ὁ κόσμος.

